

Fältrapporten

NR 3 • JULI 2022

Laget i fält med Hushållningssällskapens växtodlingsrådgivare, hortorådgivare och försöksledare

Foto: Evelin Johansson

Bocklöver

Sådd 2014
Utbredningsområde: S, N, Ö, V
Kännetecken: Sida

Utbredningsområde: S, N, Ö, V
Kännetecken: Sida

Sådd 15-20 september 2022

Fältrapporten

Fältrapporten från Hushållningssällskapet visar läget i fält från norr till söder med regelbundna rapporter, över odlingssäsongen. Rapporten baseras denna gång på intervjuer med Hushållningssällskapets försöksledare över hela landet och den ger en inblick i vad som är aktuellt i växtodlingen när det gäller skördeprognoser, sjukdomstryck, insektsangrepp, kväveupptag och mycket annat.

Vill du veta mer? Välkommen att kontakta oss!

I denna fältrapport

- Verksamheten vid försöksgårdarna
- Så är sjukdoms- och skadedjursläget i försöken med spannmål och oljeväxter
- Årets mest spännande försök - från norr till söder

OBS! Frågorna är besvarade 4 och 5 juli. Vi reserverar oss för att läget kan ha förändrats sedan dess. Vänligen kontakta våra försöksledare för dagsfärs rapport. Texter: Boel Trulsson

Hitta direkt i Fältrapporten

Norrbottn-Västerbotten

Erik Häggbom, Öjebyn.....4

HS Konsult

Anders Ericsson, Brunnby 5

Östergötland

Sven-Åke Rydell, Klostergården 6

Västra

Evelin Johansson, Logården 8

Gotland

Bo Pettersson, Hallfreda 10

Sjuhärad

Ola Hallin, Rådde 11

Kalmar Kronoberg Blekinge

Linda af Geijerstam, Kalmar 13

Halland

Cristian Nilsson, Lilla Böslid 14

Skåne

Ulrica Dyrland Martinsson, Borgeby m fl.....15

Vi finns i hela Sverige

Hitta fler rådgivare och alla våra tjänster på hemsidan

www.hushallningsallskapet.se

Erik Häggbom Biträdande försöksledare
erik.haggbom@hushallningssallskapet.se
070-247 97 96

○ ÖJEBYN AGRO PARK

– Jag tycker att höstvetedemoodlingen ser spännande ut, det är ju väldigt ovanligt med höstsådd spannmål här uppe. Det blir också intressant att se vad vallbrott utan glyfosatbehandling ger för resultat.

Beskriv kort er verksamhet?

Vid Öjebyn Agro Park har man dels vanliga sortförsök i korn och havre, som återkommer varje år, dels har man mer specialiserade försök som vallförsök där man testar olika metoder för vallbrott utan glyfosat. Man har även återkommande vallförsök där klöver, timotej och olika svinglar utvärderas. På en yta som är större än normala parceller testas fyra olika höstvetesorter och det vete som såddes i höstas ser bra ut och det ska bli spännande att se hur det blir. Dessutom odlar man gamla kultursorter av korn samt vallinsådd med olika skyddsgrödor. Det finns även omfattande försöksverksamhet för trädgårdsnäringen. Man har även demoodlingar av olika spannmålsorter där man visar gödslingsstegar och svampbekämpningsstegar.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

Det finns något mer bladlöss än normalt för tidpunkten på vissa ställen, men inte så mycket svamp i spannmålen än så länge.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Jag tycker att höstvetedemoodlingen ser spännande ut, det är ju väldigt ovanligt med höstsådd spannmål här uppe. Det blir också intressant att se vad vallbrott utan glyfosatbehandling ger för resultat.

Demoodling höstvete
Foto: Erik Häggbom

Sortförsök korn
Foto: Erik Häggbom

Anders Ericsson Försöksledare
anders.ericsson@hushallningssallskapet.se
070-562 02 71

– De mest intressanta försöken är de där vi testar biostimulanter, om de kommer att ge utslag eller inte, eftersom det finns väldigt få resultat från oberoende tester.

Beskriv kort er verksamhet?

– Vi bedriver bred traditionell försöksverksamhet, och det som sticker ut är att vi har ett väldigt stort arbetsområde, från områdena runt Mälaren och Hjälmarens har vi försök upp till Dalarna och Hälsingland. Dessutom arrangerar vi denna vecka Brunnby Lantbrukardagar.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

Det är ganska lugnt i fält i området, svamptrycket är lågt och det är inga större insektsproblem, det som är aktuellt nu är bomullsmögel i vårraps och vi håller koll rapsbaggar och kålmal i de senast sådda vårrapsfälten.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– De mest intressanta försöken är de där vi testar biostimulanter, om de kommer att ge utslag eller inte, eftersom det finns väldigt få resultat från oberoende tester. Dessutom kommer det att bli intressant att se hur utfallet efter kvävegödslingen blir med tanke på torkan i maj.

Sven-Åke Rydell Forsöksledare
sven-ake.rydell@hushallningssallskapet.se
0708-29 08 34

○ KLOSTERGÅRDEN

– Det ser väldigt bra ut i fält. Vi har inte sett så mycket sjukdomar, förutom angrepp av gulrost och vetets bladfläcksjuka och det har varit väldigt lite insektsangrepp.

Beskriv kort er verksamhet?

Klostergården, Hushållningssällskapet Östergötlands egna gård, är på 230 hektar. På Klostergården har man många sortförsök, mellan 4000 och 4500 sorter/linjer per år. De flesta är beställningsförsök och alltså inte officiella, utan de beställs av förädlare från olika firmor världen över, det betyder att det är mycket utländskt material som testas i svenska förhållanden. Detta ger svenskt lantbruk en riktigt bra möjlighet att hitta sorter som passar för oss. Man gör även beställningsförsök åt växtskydds företag i stor omfattning. Dessutom har man försök i ekologisk odling och i en del mer udda grödor som hallon och bovete, samt på golfbanor.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

– Det ser väldigt bra ut i fält. Vi har inte sett så mycket sjukdomar, förutom angrepp av gulrost och vetets bladfläcksjuka och det har varit väldigt lite insektsangrepp. Dock har vi sett en hel del rapsvivar, som lägger sina larver i rapsstjälkarna och det kan se väldigt illa ut när man skär upp stjälkarna, men förmodligen påverkar det inte skörden om inte plantan viker sig. Det har funnits försök tidigare där man får effekt på antal insekter men inte på skörden men detta ska

testas i försök som startas i höst igen. Vi odlar inte raps på samma vis längre utan har bara cirka 35 plantor per kvadratmeter numera. När detta testades senast använde man sig av mycket högre utsädesmängder.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

Sortförsöksserien OS727-001 i höstraps är väldigt intressant, det var väldigt kraftiga vinterskador och man ser tydliga sortskillnader. Det är dessutom samma sorter som är kraftigt skadade eller har klarat vintern i år som förra året.

L5-8550 är en annan intressant höstrapsserie där man provar tillväxtreglering. Här såg man i våras att den raps som inte tillväxtreglerades, klarade vintern väsentligt sämre än den som tillväxtreglerades.

L3-4039 där man provar olika kaliumgivor i höstvetete var även den intressant, då den gav tydliga skördeökningar under 2021, blir det samma i år?

Fältförsök från ovan,
Foto: Sven-Åke Rydell

Gödsling av försök tidig vår
Foto: Sven-Åke Rydell

Beställningsförsök på golfgreen
Foto: Sven-Åke Rydell

Förprövningsförsök i Höstvete (491 sorter från en beställare)
Foto: Sven-Åke Rydell

Arkivbild Skörd av ojevaxter HS Östergötland

Arkivbild Plantråkning HS Östergötland

Evelin Johansson Försöksledare
evelin.johansson@hushallningssallskapet.se
070-522 48 78

– Alla försök är intressanta. Försöken som görs för att öka den inhemska livsmedelsproduktionen är en väldigt rolig utveckling.

Beskriv kort er verksamhet?

Försök genomförs i traditionella grödor som spannmål, trindsäd, oljeväxter och potatis, både för ekologisk och konventionell odling. Försöken utförs på de egna markerna och hos lantbrukare i stora delar av Hushållningssällskapet Västras område.

Man genomför även försök med nya grödor, med syftet att öka andelen inhemskt producerade livsmedel i Sverige. Exempel på nya grödor som testas är linser, sötlupin, och quinoa samt bönor som skördas gröna.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

Det regnade mycket i delar av området i höstas, vilket dels gjorde det besvärligt att så höstspannmålen, dels besvärligt att hinna ogräsbekämpa på hösten. Det i kombination med en kall vår som gjorde det svårt att ogräsbekämpa i tidigt stadium har lett till att man i vissa områden har problem

med ogräs.

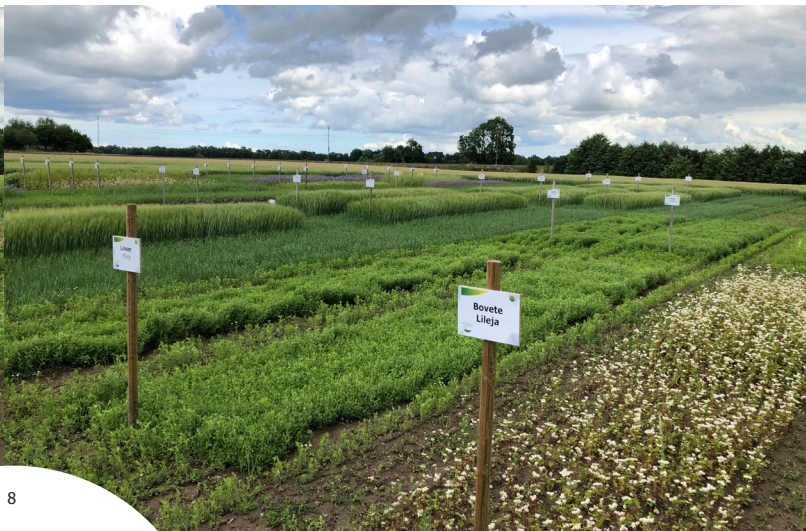
Inflygning av kornfluga märktes av i vårvete i mitten av juni. Kornfluga är en ny skadegörare i området. För övrigt har det varit få insektsangrepp.

Eftersom det varit kallt och torrt, har det varit få angrepp av sjukdomar, dock såg man gulrost i höstvete och vårvete, men det varma vådret runt midsommar gjorde att sjukdomen stannade av. Istället har svartpricksjuka och andra svampsjukdomar ökat efter värmen och regnet som kommit de senaste tio dagarna.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Alla försök är intressanta. Försöken som görs för att öka den inhemska livsmedelsproduktionen är en väldigt rolig utveckling. De görs som ett samarbete mellan olika aktörer, bland annat kommuner, som testar produkterna i sina skolkök.

Vänster: Quinoa. Höger: Bovete. Foto: Evelin Johansson

Sötlupin
Boregine

Bo Pettersson **Försöksledare**
bo.pettersson@hushallningssallsskapet.se
070-775 76 34

○ HALLFREDA

– Jag tycker att alla försök är spännande! De försök som jag vill framhäva är ett omfattande bevattningsförsök i vall, det är väldigt illustrativt. Ett annat intressant försök är ett långliggande försök mot hönshirs där vi kombinerar jordbearbetningsåtgärder och herbicider. Vi har även ett försök med humanurin i malkorn.

Beskriv kort er verksamhet?

– Vi gör fältförsök i många olika grödor, som spannmål, oljeväxter, potatis, morötter och vall. Morötter är ganska unikt, det är bara vi och någon försöksgård i Skåne som har det.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

Vi börjar se angrepp av kornets bladfläcksjuka, framförallt på mulljordar, som vi har gott om på Gotland. I och med förra veckans regn blir det förmodligen en explosion av denna sjukdom. För övrigt har vi inte sett så mycket av vare sig svampsjukdomar eller insekter. Det var ovanligt lite rapsbaggar i år.

Ogräsförekomsten är ungefär som vanligt, men vi ser hönshirs och renkavle på nya platser. Vitblåra börjar bli ett stort problem här på Gotland, som man inte riktigt vet hur man ska bekämpa, men det är något vi jobbar på.

Regnet som kom förra veckan bör rädda skörden..

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Jag tycker att alla försök är spännande! De försök som jag vill framhäva är ett omfattande bevattningsförsök i vall, det är väldigt illustrativt. Ett annat intressant försök är ett långliggande

försök mot hönshirs där vi kombinerar jordbearbetningsåtgärder och herbicider. Vi har även ett försök med humanurin i malkorn. Dessutom testar vi sojabönor.

Skörd av vallförsök
Foto: Bo Pettersson

Ola Hallin Forsöksledare

ola.hallin@hushallningssallskapet.se

0701-70 92 25

○ RÅDDE GÅRD

– Höstsådd av vall är det jag tycker är intressant, det är viktigt, roligt och annorlunda.

Beskriv kort er verksamhet?

På Råde är fokus främst vall- och grovfoderförsök. Bland annat en serie där man provar vallinsådd (klöver och lusern) på hösten, vid tre olika tidpunkter; mitten av augusti, mitten av september och mitten av oktober. Förutom i Sjuhärad, finns denna serie även i Skåne och i Örebrotrakten.

Inom Centrumbildningen SustAinimal har HS Sjuhärad och SLU en försöksserie med skyddsådd, där man sår höstvetete, höstråg och rågvete tillsammans med insådd av vallfröblandningar, där hälften skördas som helsäd och hälften tröskas, för att följa vallens etablering och avkastning. Denna serie genomförs på fyra platser i Sverige, där Råde är en.

I ett annat vallförsök testar man vallinsådd efter skörd, där man sår i den obearbetade stubben med skivbill direkt efter skörd, jämfört med sådd på våren i höstvetete.

Man är även med i ett växtförädlingsprojekt som

drivs av SLU Grogrund. I försöket på Råde testas närmare 400 olika sorter av rödklöver.

I ett annat projekt testar man grönråg, som sås sent, efter sommaren, och som kan skördas antingen sen höst eller tidig vår. Tanken är att testa om detta är ett alternativ vid år med torka och därmed påföljande brist på grovfoder.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

Grödorna är i stort sett friska, men det syns lite mjöldagg i botten på spannmålen. Grödorna ser otroligt fina ut i området och man fick en fin förstaskörd. På de lättare jordarna har man sett tendenser till torka.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Höstsådd av vall är det jag tycker är intressant, det är viktigt, roligt och annorlunda.

Försök med vitklöver
Foto: Ola Hallin

Sortdemo jordgubbar på Tor-
slunda Försöksstation, Öland.
Foto: Linda af Geijerstam

Linda af Geijerstam Odlingsutvecklare
linda.af.geijerstam@hushallningssallskapet.se
070-60 56 755

TORSLUNDA

– Nu på sommaren är demoodlingarna på Torslunda försöksstation ett trevligt besöksmål om man turistar på Öland, det är en underbar plats att besöka.

Beskriv kort er verksamhet?

Linda jobbar som odlingsutvecklare hos Hushållningssällskapet på Torslunda Försöksstation på Öland på 20 procent. Övrig tid ägnas åt växtodlingsrådgivning. I försöksverksamheten har man dels försök i de mer vanliga försöksgrödorna som spannmål och oljeväxter, men också många försök i vall och majs, och i mindre grödor såsom lök, bönor, lupiner och linser. Dessutom bedrivs trädgårdsutbildning på Torslunda.

– Nu på sommaren är demoodlingarna på Torslunda försöksstation ett trevligt besöksmål om man turistar på Öland, det är en underbar plats att besöka.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

– Man är igång och graderar nu och man ser bland annat svartpricksjuka i höstvetet, det är lagom mycket angrepp, då man ser skillnad mellan de olika behandlingarna. Det har även syns angrepp av kornets bladfläcksjuka, gulrost

i höstvetet och rågvete samt kornrost. I rapsen förekommer bomullsmögel och torröta och man har sett angrepp av skidgallmygga, framförallt runt fältkanterna. Ett nytt problem som testas i försöken är fritfluga i majs. Här har man sett skillnader mellan de olika behandlingarna, men det är tveksamt om det kommer att synas skillnader i skördemängd.

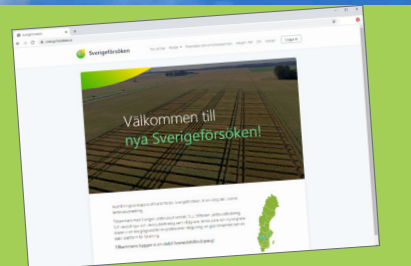
Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Höstetablering av vall. Området har problem med torka och det är viktigt att hitta andra etableringsmetoder som klarar torkan bättre. Man sår in vallen i olika spannmålsslag och testar dels helsädsskörd, dels tröskning.

Även försöket där man provar olika sätt att bekämpa hönshirs är intressant. Man testar olika växtföljder, jordbearbetningsmetoder och herbicider.

Sortdemoodlingen med jordgubbar är en del av hortosatsningen hos Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge och även den är väldigt intressant.

Läs mer om vår
försöksverksamhet på
Sverigeforsoken.se

Cristian Nilsson **Försöksledare**
cristian.nilsson@hushallningssallskapet.se
070-843 82 03

– Strukturkalkningsförsöken är väldigt intressanta. Man ser tydlig skillnad i dräneringsvattnet på de rutor som är strukturkalkade jämfört med dem som inte är kalkade.

Beskriv kort er verksamhet?

Förutom växtodlingsförsök bedriver man även lantbruk på gården, med 50 procent ekologisk odling och 50 procent konventionell odling. Jordarterna varierar stort, från flygsand till mellanlera. Man har många vallförsök, då det är ett nötkreaturstätt område. Man har även en hel del potatisförsök, där man testar gödsling samt bekämpning av bladmögel. Man sköter även SLUs Mellbyförsök, som legat sedan början av 1980-talet. Bakgrunden till dessa är att Laholmsbukten var väldigt övergödd och i försöken simulerar man olika produktionsinriktningar bland annat en djurgård som drivs ekologiskt, växtodlingsgård som drivs ekologiskt samt växtodling med konventionellt drift. I försöken kontrollerar man utlakning av växtnäring. Man har även två utlakningsstationer på Lilla Böslid. En på lerjord, där man testar effekterna av strukturkalkning och mäter utlakningen av fosfor, för att se hur kalkningen påverkar denna. Den andra stationen är belägen på sandjord och den ska startas upp igen 2023 efter några års vila. I denna station ska man även undersöka hur vallbrott

utan glyfosat påverkar utlakningen.

På Lilla Böslid provar man även mellangrödor i vall, för att undersöka hur man kan spara så mycket kväve som möjligt till efterkommande gröda.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljevaxter?

Man är igång med de avslutande graderingarna inför skörd. Det är högt tryck på bladmögel i potatis. För en vecka sedan var grödorna stressade och slokade en del på grund av höga temperaturer, över 30 grader, men regnet de senaste dagarna har räddat grödorna. Runt 20 mm har man fått de senaste dagarna.

Det har varit lite svampangrepp i spannmålen, men dessa har grödorna vuxit ifrån.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

Strukturkalkningsförsöken är väldigt intressanta. Man ser tydlig skillnad i dräneringsvattnet på de rutor som är strukturkalkade jämfört med dem som inte är kalkade.

Ulrika Dyrlund Martinsson **Försöksledare**
ulrika.dyrlund-martinsson@hushallningssallskapet.se
010-476 20 31

– Vi har satsat en del på AI och digitala verktyg för att underlätta fältarbetet men även för att kunna kvalitetssäkra vårt utförande.

Beskriv kort er verksamhet?

Hushållningssällskapet Skåne har tre försöksgårdar; Borgeby, Hellegården och Sandby Gård. Gårdarna har lite olika inriktningar beroende på deras geografiska placering i odlingsområdet.

Cirka 80 procent av försöken är placerade hos försöksvärdar runt om i Skåne, de resterande 20 procenten finns på någon av de tre gårdarna. Totalt sett har man cirka 400-420 försök i många olika grödor. Det som skiljer sig från försöksstationerna i övriga landet är att man har sockerbetsförsök, vilket gör att man har en väldigt lång utesäsong, från sadden i slutet av februari, till upptagningen i november. Försöksvolymen utgörs även av många försök i potatis vilket också förlänger utesäsongen.

– Vi har satsat en del på AI och digitala verktyg för att underlätta fältarbetet men även för att kunna kvalitetssäkra vårt utförande. Bland annat arbetar vi med ett system som ska lära sig att räkna ax, något som i dagsläget är väldigt tidskrävande för personalen. Vi söker sätt att jobba på som är enklare och effektivare, samtidigt som de ska vara kvalitetssäkrade.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

”Äntligen” har det blivit lite svampangrepp, så att det blir utslag mellan de olika svampbehandlingarna. I spannmålsförsöken ser man tydliga skillnader mellan de olika behandlingarna. Det är lite angrepp av insekter, man har sett lite bladlöss i spannmål och sockerbeter, samt lite kornfluga i vårvete. Det ser ut att bli ett bra försöksår som kan ge många spännande resultat.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

Försöken med svamp- och ogrässtrategier är väldigt intressanta, likaså de med biostimulanter i spannmål och oljeväxter. Något som är väldigt aktuellt med tanke på omvärldsläget är alternativa gödslingsmetoder och det görs allt fler försök med alternativa gödslingsmetoder och strategier som är mycket intressanta.

Ångripen åkerböna
Foto: Ulrika Dyrlund Martinsson

Jordstruktur med olika gödslingsprodukter
Foto: Ulrika Dyrlund Martinsson

Hushållnings
sällskapet